

Norwegian University of
Science and Technology

Ola Torske

Frafall i fotball på et satsningslag i Møre og Romsdal

EN KVALITATIV, KOMPARATIV STUDIE AV 6 FOTBALLSPILLERE OG
DERES OPPLEVELSER RUNDT FRAFALLET PÅ SATSNINGSLAGET

IDRSA 2900 | NTNU – INSTITUTT FOR SOSIOLOGI OG STATSVITENSKAP

Forord

Proessen med å skrive bacheloroppgaven har vært tidkrevende, men også spennende. I perioden har jeg jobbet sammen med min veileder Nils Petter Aspvik som har vært til god hjelp under hele prosessen. Det å skrive en bacheloroppgave har vært læringsrikt og er noe jeg kommer til å dra nytte av senere i livet.

For min del ble frafall raskt et tema som bacheloroppgaven skulle handle om. Dette var interessant for meg på bakgrunn av at jeg selv har opplevd frafall i mitt miljø. Av den grunn ble det derfor svært aktuelt for å se på fenomenet frafall på et lokalt nivå.

Jeg vil rette en stor takk til Nils Petter for et godt samarbeid gjennom hele studieåret. Mine informanter fortjener også en stor takk for å stille opp på intervjuene slik at studien lot seg gjennomføre.

Sammendrag

Formål:

Få en større og dypere forståelse av fenomenet frafall i fotball.

Problemstilling:

Hva er årsakene til frafallet i fotball hos et satsningslag bestående av unge, talentfulle spillere i Møre og Romsdal sett i lys av focal modellen og de tre psykologiske behovene i selvbestemmelsesteorien?

Er det noen forskjeller i frafallet hos de som har sluttet helt med fotball etter satsningslaget og de som fortsatt spiller fotball etter satsningslaget?

Teori:

Det teoretiske rammeverket som er fundamentet i studien tar for seg focal modellen som fremstiller hvordan tenåringer opplever og takler summen av konflikter i en utvikling. Videre blir selvbestemmelsesteorien med utgangspunkt i de tre psykologiske behovene presentert.

Metode:

Denne studien er basert på en kvalitativ metode. Det er gjennomført 6 dybdeintervjuer med 6 ungdommer som har vært tilknyttet til et satsningslag i Møre og Romsdal. Samtlige spillere har sluttet på satsningslaget, hvor tre er fortsatt aktive, mens 3 har sluttet.

Analyse:

I analysekapittelet blir resultatene fra dybdeintervjuene presentert i form av sitater fra spillerne. Disse sitatene blir sett i lys av focal modellen og selvbestemmelsesteorien.

Innholdsfortegnelse

Forord.....	1
Sammendrag.....	3
1.0 Innledning.....	5
1.1 Begrepsavklaring.....	6
2.0 Teori.....	7
2.1 Focal modellen.....	7
2.2 Selvbestemmelsesteorien – de tre psykologiske behovene.....	9
3.0 Metode.....	11
3.1 Beskrivelse av utvalg.....	12
3.2 Valg av metode.....	11
3.3 Intervju som metode.....	13
3.4 Intervjuets oppbygging.....	13
3.5 Etikk.....	14
3.6 Opplevelse av gjennomført dybdeintervju.....	14
4.0 Analyse.....	16
4.1 De tre psykologiske behovene.....	16
4.2 Focal modellen – summen av flere konflikter.....	21
4.3 Forskjell mellom F1, F2 og F3 og B1, B2 og B3?.....	25
5.0 Oppsummering.....	27
6.0 Litteraturliste.....	28
7.0 Vedlegg.....	29
7.1 Vedlegg 1 – Intervjuguide.....	29
7.2 Vedlegg 2 – Informasjonsskriv.....	32

1.0 Innledning

I Norges fotballforbunds handlingsplan for 2016-2019 definerer de ungdomsfotball fra 13-19 år. De skriver at de skal ivareta antallet ungdom og legge til rette for spillere som har ambisjoner og forutsetninger for å nå toppfotballen (Waagaard, 2016). Ifølge NFF skal ungdomsfotball kjennetegnes ved å ha fair play, ha et tilpasset trenings- og kamptilbud, et godt rammeverk for riktig og god aktivitet, kompetente trenere og ledere, at det legges til rette for spillere som har spesiell interesse og forutsetninger for å utvikle seg som fotballspillere og ha medbestemmelse og involvering i fotballhverdagen for spillerne (Waagaard, 2016).

Likevel er det i nettopp denne perioden, i overgangen fra junior til senior, det er mest frafall. Norges fotballforbund skriver i sin årsrapport at i aldersgruppen 13-19 år hos gutter var det 69 495 aktive medlemmer i 2016. I aldersgruppen 20-25 år er det en nedgang på nesten 50 000 aktive medlemmer samme år. Dette sier noe om det store frafallet som foregår i overgangen fra junior til senior i fotball (Waagaard, 2017). Også Seippel (2005) beskrev i sin studie at om lag halvparten av ungdomskullet var medlem av et idrettslag i utgangen av ungdomsskolen og 3 år senere, ved slutten av videregående har tallet sunket til rundt en tredel. Årsaken til frafallet omhandlet først og fremst ytre faktorer og de mest vanlige var andre interesser, vanskeligheter med å kombinere skole og idrett, at det ble kjedelig og at man flyttet (Seippel, 2005).

Torstein Andersen Aase var en av dem som sluttet på fotball i denne alderen. Han ble omtalt som et av Norges største fotballtalent, men la skoene på hylla allerede som 20-åring. Etter debuten i 2008 slet han med en del langtidsskader og følelsen av at karrieren ikke hadde tatt helt av som forventet, satte sitt preg på tankemønsteret til Aase. Avgjørelsen om å legge opp ble tatt 33 minutter ut i en cupkamp i 2012. «*Da var jeg ferdig. Jeg hadde fått nok. Da jeg gikk av banen husker jeg at jeg var kjempelettet. Det var en kjempegod følelse. Endelig kunne jeg legge fotballivet bak meg*» (Ramm, 2014). Andersen ble sett på som et av Norges største fotballtalent, men valgte likevel å avslutte sin karriere i ung alder (Ramm, 2014).

Dette studiet vil ta tak i temaet frafall og prøve å vise en forståelse av fenomenet inn mot et satsningslag der spillernes opplevelser blir sett i lys av focal modellen og de tre psykologiske behovene i selvbestemmelsesteorien. Focal modellen er en teori som vokste fram på bakgrunn av en studie som omhandlet normal tenåringsutvikling. Modellen tar for seg forandringer i tenårene og hvordan dette påvirker et individ (Coleman & Hendry, 1999). De tre grunnleggende psykologiske behovene autonomi, kompetanse og tilhørighet er en del av selvbestemmelsesteorien og karakteriseres som en motivasjonsteori. I lys av Deci og Ryan vil de tre grunnleggende psykologiske behovene være essensiell for å være motivert for en aktivitet. Hvis en av de tre behovene blir svekket, vil dette gå negativt ut over motivasjonen for aktiviteten (Ryan & Deci, 2017). På bakgrunn av dette lyder problemstillingen for denne oppgaven slik:

Hva er årsakene til frafallet i fotball hos et satsningslag bestående av unge, talentfulle spillere i Møre og Romsdal sett i lys av focal modellen og de tre psykologiske behovene i selvbestemmelsesteorien?

Er det noen forskjeller i frafallet hos de som har sluttet helt med fotball etter satsningslaget og de som fortsatt spiller fotball etter satsningslaget?

1.1 Begrepsavklaring

Frafall:

Frafall betyr å falle fra noe. I en idrettslig sammenheng kan det bety å slutte på et idrettslag. I denne oppgaven blir frafallet å slutte på selve satsningslaget. At frafall blir sett på som et problem kan sees i lys av at det er noe man ikke ønsker (Seippel, 2005). Av den grunn vil fotballklubbene oppleve frafall som et problem da de mister flere av sine spillere. Det er viktig å huske på at frafall gjerne ikke skyldes én enkelt faktor, men snarere summen av mange (Seippel, 2005).

2.0 Teori

2.1 Focal modellen

Focal modellen kom som et resultat av studier på tenårings utvikling. Modellen er empiribasert og tar utgangspunkt i konflikter som ungdommer står ovenfor hver dag (Coleman & Hendry, 1999). Dette kan være alt fra utdanning, venner, idrett og familie.

En stor gruppe tenåringer ble gitt identiske tester som baserte seg på meninger og holdninger rundt en rekke relasjonstemaer som selvbilde, vennskap, ensomhet, foreldre, heteroseksuelle forhold og andre situasjoner hvor man befinner seg i større grupper (Coleman & Hendry, 1999). Materialet ble videre analysert i forhold til positive og negative elementer som var tilstede i de ulike relasjonene ovenfor. Resultatet var at de så endringer i holdninger i samsvar med at man ble eldre, men desto viktigere fortalte funnene at ulike problemer eskalerte på ulike stadier i tenåringenes utvikling (Coleman & Hendry, 1999).

Det var akkurat dette funnet som ledet til formuleringen av focal modellen. Modellen sier at ved ulik alder, kommer noen av relasjonsmønstrene i fokus, men ingen mønster spesifikk til en alder. Selv om mønstrene overlapper, kommer ulike problemer i fokus til ulike tider. Selv om et problem ikke er det mest framtrædende i en gitt alder, betyr ikke det at det ikke kan være kritisk for noen i tenårene (Coleman & Hendry, 1999).

Konflikter i ungdomstiden

Focal modellen tar for seg at løsningen av en konflikt ikke anses som avgjørende for å takle den neste konflikten. Den tar for seg summen av alle konflikter som eksisterer samtidig. Til tross for at en konflikt ikke er det mest dominerende i en aldersgruppe, kan det fortsatt være kritisk for andre tenåringer i den samme perioden (Coleman & Hendry, 1999) Modellen antar ikke faste bånd mellom konflikter og trenger ikke være knyttet til et utviklingsnivå eller aldersgruppe. I forhold til tidligere bruk av modellen viste det seg at det er sannsynlig å møte enkelte konflikter i tidlige stadier av utviklingen og andre konflikter i senere stadier (Coleman & Hendry, 1999).

Coleman (1978) brukte focal modellen i sin studie for å forklare hvordan det var mulig å takle et bredt spekter av overganger i tenårene uten å utvikle noen form for stress eller traumer. Gjennom focal modellen ble det forklart at tenåringene tar hånd om et problem av gangen. Dette gjør at problemene blir spredt over flere år og prøver hele tiden å bli ferdig med et problem før man går videre til neste (Coleman & Hendry, 1999). Ulike problemer kommer i ulike stadier av utviklingen slik at de ulike stressfaktorene som kommer av behovet for å tilpasse seg ny atferd blir sjelden utført og konsentrert samtidig. De periodene du står ovenfor mer enn en utfordring i gangen er gjerne da problemene begynner (Coleman & Hendry, 1999).

Fieldman og Elliott (1990) har også en studie der de poengterer at tenåringene står ovenfor forandringer i alle deler av livet. Evnen til å takle disse forandringene avhenger av egen styrke og støtte fra andre, men også tidspunktet stressfaktoren oppstår. Er forstyrrelsene for mange og krevende da forandringen oppstår, kan det slå negativt ut (Coleman & Hendry, 1999). For eksempel kan det å være i puberteten, samtidig som man bytter fotballag og mister den trygge og kjente vennekretsen, være for mye for hva en tenåring kan håndtere.

Flere forskere har tatt i bruk focal modellen i sine studier. Kloep (1999) er en av dem og gjennomførte studien sin i Norge. Kloep (1999) forklarer at det er mulig, prøvde ungdom å håndtere et problem om gangen, i stedet for å ta alle på en gang. Henry et al. (1993) brukte focal modellen inn mot fritidsaktivitet for å se på hvordan ungdommer går fra en fritidsaktivitet til en annen i oppveksten. Til slutt viser Simmons og Blyth (1987) at de som opplever flere overganger i livet vil sannsynligvis prestere dårligere på skole og ha dårligere selvfølelse (Coleman & Hendry, 1999).

I denne oppgaven kan man trekke tråder mellom focal modellen og selvbestemmelsesteorien. I lys av Deci og Ryans teori om selvbestemmelse kan tilfredsstillelse eller mangel på de tre psykologiske behovene; autonomi, kompetanse og tilhørighet sees på som potensielle konflikter i focal modellen. Det blir derfor sentralt å bruke disse teoriene i sammenheng i min oppgave.

2.2 Selvbestemmelsesteorien – de tre psykologiske behovene

Selvbestemmelsesteorien er en empiribasert teori som er basert på menneskelig motivasjon, utvikling og velferd (Deci & Ryan, 2008). Teorien tar for seg flere typer motivasjon og ser ikke bare på mengden motivasjon innenfor et felt. Den fokuserer spesielt på autonomibasert motivasjon, kontrollert motivasjon og amotivasjon for å predikere prestasjonsutfall, relasjonsutfall og utfall for velvære. Ifølge Deci & Ryan avhenger motivasjonen av de tre psykologiske behovene: behovet for autonomi, behovet for kompetanse og behovet for tilhørighet (Skaalvik & Skaalvik, 2014). Disse behovene antas å være grunnstammen for indre motivasjon, men også for mental helse og velvære. I den forbindelse anser jeg det som relevant å knytte oppgaven min spesielt til disse tre psykologiske behovene om autonomi, kompetanse og tilhørighet.

De tre psykologiske behovene

Deci og Ryan (2000) har to tilnærminger til indre motivasjon. For det første forklarer de indre motivert atferd som å gjøre en aktivitet for deres egen interesse. Atferden er ikke avhengig av ytre belønning eller straff, men kommer av egen interesse og har sin egen belønning i form av glede i aktiviteten (Skaalvik & Skaalvik, 2014). Den andre tilnærmingen til indre motivasjon forklares som en funksjon av de tre grunnleggende psykologiske behovene.

Teorien påpeker at alle mennesker antas å ha disse behovene og av den grunn er ikke selvbestemmelsesteorien opptatt av styrken på behovene, men snarere i hvilken grad behovene blir tilfredsstilt (Skaalvik & Skaalvik, 2014). Å tilfredsstille de grunnleggende psykologiske behovene blir sett på som en betingelse for indre motivasjon og for mental helse og velvære. Blir ikke behovene ivaretatt, vil det gå negativt ut over den indre motivasjonen og man kan bli ytre motivert eller amotivert. Ifølge Deci og Ryan kan den indre motivasjonen bare eksistere ut i fra hvor stor grad aktiviteten, som er fotball i dette studiet, tilfredsstiller de tre grunnleggende psykologiske behovene om autonomi, kompetanse og tilhørighet.

Behovet for autonomi

Deci & Ryan legger mest vekt på behovet om autonomi eller selvbestemmelse, derav selvbestemmelsesteorien. Behovet for selvbestemmelse omhandler at man selv er kilden for egne handlinger. Selvbestemt atferd er dermed en atferd som oppleves som frivillig og som kan springe ut fra egne interesser, men også ut fra integrerte verdier som er regulert ut fra egne valg (Skaalvik & Skaalvik, 2014). Deci og Ryan skiller mellom aktiviteter som er selvbestemte og aktiviteter som utføres på grunn av ytre påvirkning. Dette kan være belønning, tvang og trussel om straff. Selvbestemte aktiviteter skyldes indre kontroll, mens aktiviteter som skyldes ytre påvirkning klassifiseres som ytre kontroll. Av den grunn vil den indre motivasjonen bli mer undergravd jo mer ytre kontroll det forekommer (Skaalvik & Skaalvik, 2014).

Behovet for kompetanse

Følelsen av kompetanse er en viktig drivkraft for å engasjere seg i utfordrende oppgaver og for å ha utholdenhet når en oppgave blir krevende (Skaalvik & Skaalvik, 2014). Det er også viktig for å ha et ønske om å gjenta aktiviteten. Når det gjelder kompetanse, viser Deci og Ryan (2000) til White. De legger vekt på de affektive sidene ved følelsen av kompetanse i motsetning til Bandura, som legger større vekt på det kognitive aspektet. Deci og Ryan, med utgangspunkt i White, mener at vi mennesker har et behov for å lære nye ting og mestre nye oppgaver. Helt fra fødselen av har vi vært opptatt av å utfordre og mestre nye oppgaver. Ved å løse ulike oppgaver og danne oss ny kompetanse føler vi tilfredsstillelse. Graden av kompetanse man må ha for å oppnå tilfredsstillelse er ulik fra person til person. Eksempelvis kan en person være fornøyd med å spille fotball i 3. divisjon, mens en annen er ikke fornøyd før han spiller i toppdivisjonen i Norge. For å oppnå ekte kompetanse må handlingen være oppfattet som egenorganisert (Ryan & Deci, 2017). Man må føle eierskap til aktiviteten for å oppfatte ekte kompetanse.

Behovet for sosial tilhørighet

Behovet for sosial tilhørighet viser til behovet for å føle nærhet til andre mennesker. Det omhandler også det å være integrert og medregnet i det samfunnet eller den gruppen en tilhører (Skaalvik & Skaalvik, 2014). Tilhørighet dreier seg om å gi omsorg, motta omsorg og føle seg akseptert av miljøet og kan være en forutsetning for indre motivasjon. Det trenger

nødvendigvis ikke være en forutsetning for indre motivasjon, da personer kan inkludere seg i indre motiverte aktiviteter som ikke behøves å være sammen med andre. Dette kan være å gå på ski eller jogge seg en tur alene. Ifølge arbeidsrelatert forskning viser følelse av tilhørighet og bli respektert til at motivasjon, lojalitet og mental helse blir fremmet. Vi mennesker kan gjerne endre oss for å prøve å passe inn i det miljøet vi vil inn i (Ryan & Deci, 2017). For eksempel så har man en helt annen atferd på et fotballag enn man har i en stor forelesningssal.

Indre motivasjon baseres primært på autonomi og kompetanse, mens ytre motivasjon tar for seg alle begrepene (Ryan & Deci, 2017). Behovene om autonomi, kompetanse og tilhørighet er alle viktige elementer for trivsel i idretten. Et individ trives ikke fullstendig om ikke alle behovene blir tilfredsstilt. I et fotballperspektiv, som min oppgave dreier seg om, er det viktig at en utøver får vist og utfordret sin kompetanse, får følelsen av å være en del av et fellesskap og føle at man har en stemme i laget. Dette vil da øke den indre motivasjonen som Deci og Ryan tar for seg i teorien.

3.0 Metode

3.1 Valg av metode

Frafall er veldig kompleks og består av mange faktorer. For å få en dypere forståelse av et slikt fenomen vil det være hensiktsmessig å bruke en kvalitativ metode da denne metoden ikke er opptatt av å finne konkrete svar i form av tall, men heller en forståelse av hvordan problemet ser ut (Tjora, 2017)

Gjennom en kvalitativ metode får man innblikk i folks tanker og følelser som står i stil med mitt forskningsspørsmål (Tjora, 2017). I tillegg vil man i kvalitativ forskning kunne identifisere temaer og forhold som ikke var satt opp som spørsmål eller svaralternativ. For å kunne komme i dybden på fenomenet var dybdeintervju en god kvalitativ metode. Her kunne informantene være åpne og ikke være låst til hverken tid eller svaralternativer (Tjora, 2017). I denne typen intervju får informantene mulighet til å fortelle sin historie. I tillegg kan man justere seg underveis i samtalen med oppfølgingsspørsmål hvis man ikke får nok informasjon ut av det opprinnelige spørsmålet. Dette blir en sterk kontrast til for eksempel et spørreskjema.

I metoden blir det tatt for seg metodisk framgangsmåte for vitenskapsteoretisk- og metodisk tilnærming og innhenting, bearbeiding og ferdigstilling av data. Metoden skal fungere som et verktøy som kan hjelpe forskere til å belyse det forskningsområdet som er foretrukket (Tjora, 2017).

3.2 Beskrivelse av utvalg

I min studie tok jeg tak i et fotballag jeg selv har hatt kjennskap til i Møre og Romsdal. Utvalget var strategisk utført og jeg foretok en seleksjon av de som oppfylte kravene som jeg hadde satt (Tjora, 2017). Kravene var at de skulle være innenfor 1 av 2 grupper. Enten skulle de ha sluttet på satsningslaget, men fortsatt og spilt innfor breddefotballen (3. divisjon og nedover) eller sluttet på satsningslaget og ikke fortsatt og spilt fotball. Perioden ble avgrenset til videregående skole da det var nettopp her frafallet hadde vært størst. Dermed bestod utvalget av kull fra 99, 98 og 97, altså en 3-årsperiode der alle gikk på videregående skole.

Studiet vil ikke kunne sees i lys av frafall på en generell basis, men det kan ha en viss overførbarhet til andre lokale satsningslag hvor spillerne er i slutten av tenårene. De 6 informantene i studiet har jeg alle kjennskap til gjennom fotball i denne satsningsklubben. Derfor ble det ekstra viktig å være oppmerksom på rollen som intervjuer for å være mest mulig pålitelig da informasjonen som ble gitt skulle tolkes av forskeren. På tross av den forskersubjektive tilnærmingen vil man alltid strebe etter å fremstille fenomenet i lys av informantenes øyne (Tjora, 2017). Det å kjenne informantene kan sees på som både en svakhet og en styrke i oppgaven. Det som menes med det er at ved kjennskap til informantene kan det være lettere for dem å være ærlig og fortelle alt man har på hjertet da man gjerne er mer trygg på intervjueren. En svakhet kan være at man har lettere for å være mer subjektiv da man kjenner informantene fra før. Grunnen for at det akkurat ble de 6 informantene var på grunn av at det ikke var flere som fylte kravene innenfor denne 3-årsperioden. Det er viktig å påpeke at dette er et satsningslag der folk som ikke blir sett på som gode nok kan få beskjed om å finne seg ny klubb. Blant disse 6 informantene valgte alle å slutte på laget selv og ble ikke presset til det fra hverken klubben eller trenerens side.

Med tanke på utøvernes anonymitet vil utøverne bli anonymisert. De av utøverne som hadde sluttet på fotball blir omtalt som Frafall 1 (F1), Frafall 2 (F2) og Frafall 3 (F3), mens utøvere som har falt fra satsningsklubben, men har fortsatt og spilt breddefotball blir omtalt som Bredde 1 (B1), Bredde 2 (B2) og Bredde 3 (B3). Dette er for å klare å skille de utøverne som har totalt sluttet med fotball fra de som har gått over til breddefotball i videre analyse av data i studiet.

3.3 Intervju som metode

Hensikten med et dybdeintervju er å skape en forholdsvis fri samtale, med holdepunkter gjennom tema som er bestemt på forhånd. Temaene i min oppgave tar utgangspunkt i Focal modellen og de grunnleggende behovene sosial tilhørighet, kompetanse og autonomi i SDT. Innenfor et komplekst tema som frafall kan det være vanskelig å finne et svar, men gjennom et dybdeintervju kan man studere meningene, holdningene og erfaringene til utvalget for å få en dypere forståelse av tematikken (Tjora, 2017). Dybdeintervjuet består av relativt få, men åpne spørsmål med mulighet for oppfølgingsspørsmål. Dette forsterker reliabiliteten ved at man påvirker utvalget i mindre grad ved å stille åpne spørsmål og lar utvalget selv få lov til å fortelle sin historie. For å få til dette krever det et godt forarbeid med intervjuguiden slik at spørsmålene man stiller også er valid. Det er viktig at spørsmålene blir tolket på en nokså lik måte som man selv tenkte da du laget spørsmålet. For å teste dette gjorde jeg et miniintervju med en venn av meg hvor jeg brukte intervjuguiden min som manus.

3.4 Intervjuets oppbygging

Et intervju kan formes på mange måter og avhenger av hvilken type intervju man skal bruke. Et dybdeintervju har en viss struktur, hvor selve strukturen blir til hjelp for forskeren, men samtidig blir man ikke låst til den. Et dybdeintervju kan formes på mange måter, men i grove trekk går det gjennom 3 faser – oppvarming, refleksjon og avrunding (Tjora, 2017). Siden jeg er ganske ny som intervjuer og for å ikke glemme av viktige elementer i intervjuet, så laget jeg meg en såkalt «smørbrøddliste». Dette ble da små setninger eller stikkord som skulle hjelpe meg å få med meg alt jeg ville få utvalget til å prate om da det er forskjell i hvordan folk svarer også. Noen svarer kort og noen greier ut med bare et spørsmål. Derfor kan denne smørbrøddlisten være med å sikre at jeg får gjennomført et godt intervju med tanke på informasjon.

Tre av seks intervju ble gjennomført over nett hvor man bruker Skype eller lignende for å se hverandre. Dette må også tas i betraktning da det ideelle hadde vært at begge parter hadde vært i samme rom. Ut i fra at det ikke ble mulig å gjennomføre intervjuene hvor begge var i samme rom og jeg ikke hadde flere informanter å ta av som oppfylte kravene i min studie, valgte jeg likevel å gjennomføre disse intervjuene. Dette ble gjort fordi det var hensiktsmessig i form av å få nok data, men også at dataene ikke skulle bli skjevfordelt mellom de som har sluttet på fotball og de som utøver breddefotball (Tjora, 2017).

3.5 Etikk

I denne oppgaven der dybdeintervju ble brukt for å få fram personlige historier, var det viktig å gjøre dette etisk riktig for å unngå å skade informantene og deres informasjon (Tjora, 2017). Dette ble gjort gjennom å anonymisere dataene slik at de ikke lenger kunne kobles til informantene. På bakgrunn av at jeg allerede kjente informantene fra før, sendte jeg dem først en uformell melding om prosjektet og spurte om de var interessert. Deretter sendte jeg de interesserte et informasjonsskriv hvor nødvendig informasjon om oppgaven og ting rundt stod forklart. Var det spørsmål eller uklarheter om noe rundt det å stille som informant, så kunne de kontakte meg via epost eller telefon. Informantene ble også informert at de til enhver tid kunne trekke seg som informant uten å måtte forklare hvorfor. All informasjon om denne informanten skulle da bli visket bort. I tillegg var det viktig å fremstille informantene på en ordentlig og respektabel måte og ikke sette de i dårlig lys i studiet (Tjora, 2017).

3.6 Opplevelse av gjennomført dybdeintervju

Intervju er noe jeg har lite erfaring med. Av den grunn gjennomførte jeg noen raske intervju på noen av mine venner for å skape noen bilder på hvordan dette kom til å bli. Dette var for å bli tryggere i intervjusituasjonen slik at jeg kunne legge best mulig til rette for en god opplevelse hos informantene den gang de virkelige intervjuene skulle holdes (Tjora, 2017). I tillegg til intervjusituasjonen oppstod det også en del usikkerhet rundt det å forme en intervjuguide og hvordan man skal gjennomføre intervjuet på best mulig måte. Jeg brukte derfor tidligere forskning på fenomenet frafall og spisset det inn mot problemstillingen min. Av den grunn vil dette forsterke gyldigheten til studiet da intervjuguiden er noenlunde lik tidligere forskning på feltet. I startfasen av intervjuguiden hadde jeg litt mange spørsmål. I

samråd med veileder ble vi enige om å korte ned til færre spørsmål for å kunne påvirke informantene minst mulig da det er informantens svar vi er ute etter (Tjora, 2017).

I tillegg opplevde jeg selve intervjusituasjonen som noe vanskelig. Informantene svarte ganske forskjellig på de ulike spørsmålene med tanke på lengde og innhold. Med dette mener jeg at noen informanter var relativt korte i svarene og andre fortalte mye mer en historie. Noen informanter kunne også spore veldig av tema som var interessant for oppgaven, mens andre holdt seg mer til tema. Nettopp dette skapte utfordringer med tanke på det å la informantene fortelle sin historie og påvirke deres svar minst mulig.

Intervjuene ble gjennomført hvor og når det passet best for informantene og alle intervjuene ble gjennomført i underkant av en time. Dette ble gjort for at informantene skulle være trygge og føle det behagelig i intervjusituasjonen (Tjora, 2017). Det ble ikke brukt lydopptak under intervjuene da tilgangen på disse lydopptakerne kunne medføre trøbbel i form av kanselering av intervju. Siden intervjuene skulle gjøres i annen by, ble intervjuet tatt uten lydopptaker da det følte som det beste for både forsker og informantene i dette tilfellet. Det å ikke ha lydopptaker i studiet kan sees på som en svakhet med tanke på gyldighet da det blir vanskeligere å få med seg alt informantene sier.

Før hvert intervju begynte jeg alltid med å fortelle litt om det formelle ved intervjuet før selve utspørringen. Her nevnte jeg temaer som at dataene om informanten ble anonymisert slik at man ikke kunne gjenkjenne personen i studiet og at informanten kunne til enhver tid trekke seg fra studiet uten noen form for forklaring av dette. Dette var for å betrygge og forberede informanten på selve utspørringen senere i intervjuet (Tjora, 2017).

Selve intervjuprosessen følte jeg at jeg ble tryggere og tryggere for hvert intervju jeg gjennomførte. På grunnlag av at jeg var såpass fersk i intervjusituasjonen kan de første intervjuene være litt dårlige sammenlignet med de siste intervjuene. Det jeg mener med det er at ettersom jeg gjennomførte intervjuer, dannet jeg meg erfaring med å gjennomføre intervju og opplevde noen av de samme scenarioene i de ulike intervjuene jeg gjennomførte. Av den grunn kan jeg ha vært mer direkte i oppfølgingsspørsmålene i de første intervjuene enn i de

siste. Dette tror jeg har mye med at jeg ble mer trygg på meg selv med tiden i forhold til å få samlet inn de dataene som er nødvendige i studiet. Som et resultat av dette vil jeg si at intervjuprosessen har vært læringsrik og gjort meg mer rustet til nye intervju i framtiden.

4.0 Analyse

I perioden informantene er i, skjer det veldig mye hos ungdommer. Det skjer forandringer både fysisk, psykisk, kognitivt og sosialt og for mange kan dette være en vanskelig periode (Moksnes, 2018). Dette er samtidig en periode hvor man er i overgangen fra junior til senior. Denne perioden er problematisk ifølge Fotballforbundet som opplever stort frafall (Waagaard, 2017). På bakgrunn av teori og tidligere forskning har jeg valgt å dele opp analysen i ulike temaer slik at det blir lettere å følge oppgaven og se dens helhet.

4.1 De tre psykologiske behovene

Behovet for autonomi

Stimuli av autonomi er blant de viktigste behovene i SDT og er sentralt for å ha indre motivasjon og fortsette å spille fotball (Ryan & Deci, 2017). Når intervjuet kom inn på tema som autonomi hadde alle noe å si om dette og de fleste mente at dette var viktig for deltakelsen. F2 forklarte i sitt intervju at treneren var flink til å ivareta dette prinsippet.

F2: - Treneren satte seg ned med oss og lurte på hvordan vi ville ha det med tanke på det sportslige og det usportslige.

Det å få muligheten og lov til å ha ansvar er noe som kan sees på i lys av behovet for autonomi. I en ung spillergruppe som denne kommer det fram at ansvaret er variert og avhengig av alder. Dette sier F1 noe om.

F1: - Jeg følte ikke at vi hadde så mye ansvar på starten da vi var yngst (...) - Jeg fikk en del ansvar på slutten spesielt da vi var eldst. Ansvar kommer kanskje litt automatisk med alderen og treneren kunne komme bort å spørre om ting.

F3 hadde var også ganske lik i formuleringen som F1 og mente at man ble mer hørt og hadde mer autoritet jo lenger man hadde vært i klubben. Informanten nevner også at han ble hørt av sin egen trener.

F3: - Man blir jo mer og mer kjent og tør å si mer med årene (...) - Jeg kunne si hva jeg ville eller hva jeg mente og sånn i forskjellige situasjoner (...) - På treninger en periode, følte jeg at det var alt for dårlig oppvarming. Jeg følte at vi burde jogge mer og det fikk han satt inn i økten etter et par uker.

I en talentgruppe kan det være mye å holde styr på. B1 Var i siktet mellom a lag og andrelag og merket forskjellen på hvor mye man selv fikk være med å bestemme på og om man ble hørt eller ikke.

B1: - Jeg følte at det kunne være utfordrende å si ifra til a-treneren for det virket på en måte som de visste hva de gjorde, hvert fall i forhold til oss unge (...) - Andrelagstreneren hørte på hva du hadde å si og var man sliten en økt, så kunne man ta det mer med ro og sånn (...) - Jeg følte at de sentrale spillerne i laget hadde mer å si enn de andre. Det kan jo være naturlig det da i og med at det er de som skal «sharpes» inn mot kamp.

B2 var mer direkte i svaret og hadde en litt annen formening om autonomien i laget.

B2: - Følte at jeg hadde noe å si, men 90% av de andre tror jeg ikke følte det. Det har litt med hvilken type man er, men kanskje ikke spesielt godt lagt opp til at andre kunne si hva de mente.

B2 nevner også problematikk med autonomien lengre opp i systemet rundt A-laget.

B2: - Jeg følte at treneren og støtteapparatet rundt andrelaget ønsket å høre på hva man hadde å si, men lengre opp i systemet var det full stopp, det ble en oss mot dem stemning, det virket som om vi var en «byrde» for førstelaget.

Her nevner både B1 og B2 en klar forskjell i tilfredsstillelse av autonomi fra andrelag til førstelag. I lys av Deci og Ryan (2008) vil dette være med på å svekke den indre motivasjonen. Både B1 og B2 kan se dette på som en konflikt i lys av focal modellen, noe som kan bidra til å øke summen av konflikter i hverdagen. Blir ikke konfliktene håndtert hver for seg kan dette føre til traumer og stress hos B1 og B2 (Coleman & Hendry, 1999).

Alle de nevnte informantene ovenfor tar tak i behovet om selvbestemmelse inn mot selve aktiviteten fotball. B3 vinkler dette annerledes og snakker om det å ha autonomi utenfor selve fotballbanen.

B3: - Jeg var ikke bare påfyll i gruppa, jeg følte at jeg var en del av gruppa og vi hadde noen sosiale kvelder da jeg var med på det meste for å planlegge dette. Dette var noe vi var sammen om i gruppa.

Ut i fra behovet om autonomi svarer informantene noe ulikt. Noen er i en fase mellom førstelag og andrelag, mens andre er kun på andrelag. Sett utenfra virker det som behovet om autonomi blir periodevis tilfredsstilt, men flere av informantene mener at det er et forbedringspotensial rundt det å ha selvbestemmelse. De fleste informantene mener at man som ny har lite innflytelse og selvbestemmelse på det som foregår. I tillegg har de en følelse av at man får mer mulighet til å bestemme selv med tiden i klubben.

Behovet for kompetanse

I dette studiet har alle informantene et relativt høyt ferdighetsnivå og har av den grunn fått sjansen i en satsningsklubb. I lys av Deci og Ryan er følelsen av kompetanse særdeles viktig for at spillerne skal fortsette å spille fotball og ikke gi opp når man møter tøffe utfordringer. (Skaalvik & Skaalvik, 2014). Flere av spillerne beskriver følelsen av høy kompetanse i laget i en tidlig fase.

B3: - Når jeg kom til klubben så følte jeg at jeg hadde en framtid, jeg var jo blant de beste i mitt årskull, hvis ikke hadde jeg ikke vært her.

B2: - Første årene var det bra kok, fikk gode resultater og gjorde en god jobb.

F2: - Jeg så på meg selv som en god fotballspiller, jeg fikk jo trent litt med A-laget og kjent på profflivet.

Utover i intervjuene nevner likevel mange informanter at behovet om kompetanse endret seg med tiden. Målsettingene til spillerne har for mange nådd nye høyder etter en stund i klubben.

F1: - I starten når man kom inn i gruppa var man gira som f@en liksom. Motivasjonen falt jo litt når man aldri fikk sjansen lengre opp, men alle hadde jo de samme målene om å komme opp på A-laget.

B2: - Jeg ville opp i A-stallen så fort det gikk an, men mot slutten gikk tanken inn at det ikke kom til å skje.

B1: - Jeg hadde som mål og hele tiden bli bedre og når man er så lenge i en A-stall så blir man kanskje litt utålmodig da. Etter hvert ble jeg også flyttet ned fra A-stallen og ned til andrelaget.

Graden av kompetanse man må ha for å oppnå tilfredsstillelse har økt i samsvar med at spillerne har blitt bedre. Dette fører da til at flere av spillerne beskriver at sin indre motivasjon blir svekket i form av at ikke alle får utspring i sine målsettinger og ambisjoner lenger (Ryan & Deci, 2017). I dette tilfellet kunne det vært hensiktsmessig å sette seg kortsiktige og langsiktige mål som det er mulig å strekke seg etter og dermed gjøre det lettere å se en eventuell framgang. Mange av informantene forteller om et overordnet mål om å få debutere på A-laget, men det målet er det få som får oppfylt. Av den grunn kan det være fornuftige å sette seg flere mål. Dette sier B3 noe om i sitt intervju.

B3: - Jeg hadde ikke noen spesielle målsettinger. Du må kanskje, eller ikke bare kanskje, men du må sette deg målsettinger hvis du skal klare å komme deg videre. Det har kanskje gjort at jeg ikke har utviklet meg på den måten som jeg kunne ha gjort.

Ut i fra dette ser man en tendens til at spillerne ikke får oppfylt behovet om kompetanse i slutten av tiden i satsningsklubben, der frafallet skjedde. I lys av Deci og Ryan (2017) vil opplevelsen av kompetanse være utslagsgivende for motivasjonen. Dette kan sees på som en mulig årsak til frafallet.

Behovet for sosial tilhørighet

Sosial tilhørighet var det som framstod som det mest viktige for spillerne. Både for spillere som har sluttet med fotball og spillere som har fortsatt å spille fotball presiserer at sosial tilhørighet er viktig for å ha lyst til å dra på trening og prestere. Både F3 og B3 mener miljøet har vært en viktig faktor for å prestere godt på laget.

F3: - Miljøet hadde mye å si. Det er viktig å glede seg til å komme på trening og sånn. Da presterer man bedre også.

B3: - De periodene jeg gjorde det bra har miljøet bidratt. Man spiller bedre når man trives og har det artig enn når man ikke trives.

Både F1 og F2 forteller at de sitter igjen med et savn etter at de sluttet på laget.

F1: - Jeg gledet meg til trening for å se gutta og sånn. Jeg kjenner at jeg savner miljøet i ettertid.

F2: - I satsningsklubben spilte jeg mest for å ha det gøy og det å spille fotball med kompiser. Det er miljøet i spiller gruppen jeg savner mest.

For et satsningslag som denne, hvor det bare var unge, lovende spillere i gruppen, ble det naturlige utskiftninger i form av aldring. Det gikk igjen at mange var på vei ut av klubben hvis man ikke var attraktiv for A-lag da man var ferdig på videregående skole og var ferdige som junior. F1 og B2 forteller om det miljøet og at de naturlige utskiftningenes betydning.

F1: - Jeg synes miljøet var bra, kanskje best i starten. Vi kunne kanskje vært litt flinkere på det sosiale, men det er et satsningslag så det er mer naturlig å ikke få et like godt miljø da det er mer utskiftninger, men jeg gledet meg til trening og syntes at det var et godt miljø.

B2: - Garderobekulturen var helt ok, men helt ideell var den kanskje ikke alltid. Det var jo en bra gjeng med mange vi hadde vokst opp med, men mange av de begynte å forsvinne mot slutten.

Ut ifra hva informantene gir uttrykk for kan det se ut som at det var et godt miljø i spillergruppen, men at den stadige utskiftningen av spillere gjorde at miljøet ble svekket. I lys av Deci og Ryan er dette forståelig med tanke på at den sosiale tilhørigheten i en gruppe må bygges opp over tid. Kommer det nye medlemmer inn i en gruppe så må spillerne bruke tid på å tilpasse seg for å bli akseptert av miljøet (Ryan & Deci, 2017). Både F1 og B2 mener likevel at man kunne gjort mer utenfor selve fotballen for å forsterke den sosiale tilhørigheten.

F1: - Jeg har hørt at klubber i Oslo har påbud om å møte opp tidlig før treninger og dusje etter treninger og sånn, men det trenger ikke å være sånn. Man får jo kanskje til bra miljø uten det og.

B2: - Man var ikke der etter økta og dusjet og diverse, folk dro så fort de kunne.

Informantene beskriver den sosiale tilhørigheten som bra, selv om den kunne vært bedre. Alle føler seg akseptert og medregnet i laget som er en forutsetning for å ha indre motivasjon (Skaalvik & Skaalvik, 2014).

4.2 Focal modellen – summen av flere konflikter

Etter en gjennomgang av spillernes personlige historier rundt det å være på satsningslaget kommer det fram hvilke konflikter som oppstod utenfor fotballen som kan være med å forstyrre den indre motivasjonen i lys av selvbestemmelsesteorien til Deci og Ryan (2008, 2017). Ut i fra det vil det være hensiktsmessig å ta for seg hver enkelt spiller og gi et bilde på hvordan de løste konfliktene.

F1 opplevde at følelsen av kompetanse i samsvar med utdanning var faktorer som påvirket hans frafall på satsningslaget (...) - Grunnen til at jeg sluttet var at jeg ikke ble satset på og ikke kunne studere i byen. Hypotetisk sett, hvis satsningslaget hadde vært i Oslo, hadde mulighetene vært annerledes og man kunne vært igjen et par år til.

F1 var da akkurat ferdig på videregående skole og for de fleste er studie/jobb veien videre å gå. Her opplever F1 at han ikke får oppfylt sitt behov om kompetanse samtidig som han må ta et valg angående videre søk av studier. F1 føler dermed lav grad av kompetanse og opplever en konflikt mellom studie og fotball som blir utslagsgivende for hans videre eksistens på

satsningslaget. Klarer ikke F1 å løse disse problemene hver for seg, kan det medføre stress og traumer som slår negativt ut på den indre motivasjonen (Coleman & Hendry, 1999).

F2 og F3 beskriver også konflikten mellom studie/jobb og fotball samtidig som han opplever lav grad av kompetanse.

F2: - Satsningen var ikke den beste på den tiden og det var ikke mye rom for å la ungguttene prøve seg. Jeg følte at det var lang vei opp til A-laget samtidig som utdanning presset på.

F3: - Grunnen til at jeg sluttet var fordi at jeg fikk meg jobb i utenbys, pluss at jeg ikke følte at det ikke gikk noen vei med fotballen.

F1 og F2 beskriver problematikken rundt satsningen som en konflikt med skole, mens F3 beskriver konflikten mellom satsningen og jobb. Alle de som har falt fra fotballen er i siktet mellom jobb/skole og satsningslaget hvor alle føler at de ikke tar steget videre til A-lag. Alle de nevnte mister den indre motivasjonen for å drive med fotball. Spillerne får ikke følelsen at av de tilegner seg ny kompetanse i og med at de ikke når opp til A-laget som gjør at de ikke bli tilfredsstillt. I dette tilfellet vil ikke spillerne gjenta handlingen som er å spille fotball lenger (Skaalvik & Skaalvik, 2014).

Både F1 og F3 nevner at de var veldig skadeplaget den siste tiden på satsningslaget.

F3: - Jeg hadde utfordringer med skader, vi hadde ikke fysio og det var ikke bra nok støtteapparat rundt skader og oppfølging. Etter skade var selvtilliten lavere, det tok på motivasjonen.

F1: - Sisteåret slet jeg en del med ryggen, var en del skadet og spilte ikke så mye under den treneren som jeg gjorde hos de andre. Jeg fikk aldri vist meg fram foran treneren, det ble vanskelig med tanke på skadesituasjonen.

F1 og F3 opplever skadesituasjonen deres som et problem i deres fotballkarriere og har bidratt negativt for motivasjonen til fotball. Med konflikter knyttet til studie/jobb, fotball og skader blir summen av konflikter stor (Coleman & Hendry, 1999).

I tillegg til å ha konflikt med studie og fotball, opplever F2 også en konflikt med tanke på den totale treningsmengden i perioden på satsningslaget.

F2: - Jeg gikk på idrettslinje og det ble mange timer aktivitet, både toppidrett og gym. I tillegg måtte man slenge med en styrkeøkt utenom økta med satsningslaget for å henge med. På det meste kunne det være 4 økter om dagen.

Alle spillerne som har sluttet på fotball har opplevd flere konflikter i perioden på videregående skole samtidig som man spilte på satsningslaget. Spillernes evne til å håndtere dette avhenger blant annet av egen styrke og støtte fra andre, men også når konfliktene oppstår. Her kan spillerne ha opplevd summen av konflikter som for mange innenfor en periode som har bidratt til å redusere den indre motivasjonen for fotball (Coleman & Hendry, 1999).

For B1 gikk mye av det samme igjen med tanke på konflikt mellom skole og fotball. B1 var ved slutten av videregående skole og skulle velge seg nytt studie. Informanten nevner også at hans skadesituasjon var en faktor for frafallet fra satsningslaget.

B1: - Det startet med et beinbrudd. Jeg fikk ikke være i A-stallen mer og det ble kun andrelag framover. Det kommer til et punkt der man må ta et valg med tanke på studier, tiden går fra deg og man hadde ingen studier som interesserte meg i byen.

B1 kan i dette tilfellet klart å løse konfliktene hver for seg og dermed unngått at det har gått negativt ut over den indre motivasjonen. B1 forklarte at følelsen av kompetanse hadde gått ned, men at han hadde likevel troen på egne ferdigheter og hadde ikke gitt opp drømmen om å bli god.

B1: - Jeg har fortsatt lysten til å se hvor langt man kan komme, jeg vet jeg har ferdigheter som gjør at man kan nå langt.

B2 snakker også om en konflikt i perioden på satsningslaget, men her nevnes jobb og fotball i sammenheng.

B2: - Jeg begynte å ta mer over på jobben, det ble et veiskille for min del. Det funket dårlig å jobbe til klokken fire på natta og spille fotballkamp dagen etter.

B2 nevner dette som en avgjørende faktor for frafallet.

B2: - Enten så må du gå all in for fotball eller gi seg for min del

B2 bor fortsatt i hjembyen og nå jobber informanten samtidig som han spiller på det lokale fotballaget han vokste opp i. B2 forklarer situasjonen rundt fotballen som mye mer behagelig og lettere å kombinere med jobb nå enn det var i satsingsklubben.

B2: - Nå er jeg jo med 1-2 ganger i uka bare og det er jo gøy å spille fotball. Nå er det rom for å feste og ha det gøy på trening.

For B2 var ikke konflikten mellom selve fotballen og jobben, men mellom satsningslaget og jobben. Av den grunn ble løsningen for B2 å endre klubb til et mindre seriøst tilbud slik at både fotball og jobb kunne kombineres. B2 løste dermed konflikten mellom jobb og fotball.

B3 er den eneste som skiller seg klart ut av informantene som sluttet uten påvirkning fra valg av studie eller jobb. B3 sluttet før informanten var ferdig på videregående skole og mente dette hadde med følelsen av kompetanse å gjøre.

B3: - Jeg fikk ikke den spilletiden jeg ønsket, jeg synes det var artig å spille kamper og skåre mål, men når jeg ikke fikk lov til det lengre da mistet jeg motivasjonen.

B3 nevner også at han ikke hadde noen store sportslige ambisjoner med fotballen, men var heller opptatt av å ha det gøy med kompiser.

B3: - Jeg hadde kanskje ikke så store ambisjoner.

Her kommer det tydelig fram at B3 spilte fotball på grunn av egenverdien, av gleden til idretten og det å dele denne gleden sammen med kompisar. Dette mener B3 var hovedårsaken til at informanten sluttet på laget og derfor trappet ned satsningen for å spille fotball og ha det gøy.

B3: - Egenverdien var viktig, viktig å spille fotball. Det å trives er det viktigste for meg som fotballspiller og når man ikke får spille fotballkamper er det ikke lenger gøy å spille fotball. Jeg begynte i ny klubb, 2 divisjoner under, der jeg får spille hver kamp. Grunnen til at jeg gleder meg til å komme på trening er for å spille med kompisar.

B3 gikk dermed over til et annet lokalt lag der han fikk tilbake følelsen av kompetanse samtidig som han hadde en sosial tilhørighet til gruppen da han allerede kjente mange av spillerne fra før (Ryan & Deci, 2017). Dette har bidratt til å få tilbake den indre motivasjonen for fotball hos B3.

Det er bare B1 som har fortsatt og spilt fotball etter at man har flyttet fra hjembyen sin og det kan tyde på at mange synes det er vanskelig å oppsøke en ny klubb i en ny by hvor man ikke kjenner noen på laget man oppsøker. Den sosiale tilhørigheten som alle mente var viktig for deres deltakelse, er noe som må bygges opp over tid (Ryan & Deci, 2017). Mange av informantene må derfor starte på nytt og bygge nye relasjoner med nye mennesker hvis de skal starte i en ny klubb. F1 setter nettopp ord på dette.

F1: - Jeg flyttet til Oslo og merker at jeg savner de trygge, gode omgivelsene hjemme. Skal jeg spille fotball her må jeg dra ut alene for å finne ny klubb og jeg kjenner ingen i den nye klubben. Det er tungt å ta det steget.

4.3 Forskjell mellom F1, F2 og F3 og B1, B2 og B3?

Ut i fra analysen er det noen skiller man ser mellom spillerne F1, F2 og F3 sammenlignet med B1, B2 og B3. Både F1, F2 og F3 opplevde en høy sum av konflikter i perioden før frafallet. Alle opplevde lavere følelse av kompetanse på satsningslaget samtidig som valg av studie eller å finne seg jobb ble sett på som en konflikt med fotballen (Coleman & Hendry, 1999).

I tillegg nevnte både F1 og F3 at skader var en ekstra konflikt. Hos F2 ble treningene utenfor selve fotballøktene med satsningslaget noe som ble sett på som en ny konflikt. Dette var på grunnlag av at totalbelastningen ble for høy.

Alle endte opp med å flytte ut fra byen for å jobbe eller studere. Med tanke på behovet om sosial tilhørighet måtte spillerne starte i nye klubber med nye mennesker de ikke hadde kjennskap til hvis de skulle fortsette å spille fotball. Dette ble sett på som vanskelig hos både F1, F2 og F3.

For B1, B2 og B3 var også følelsen av kompetanse en viktig årsak til frafallet fra satsningslaget, men også konflikten mellom studie/jobb og fotball. Både B2 og B3 ble værende i hjembyen for å spille fotball for et annet lokalt fotballag der de hadde sosial tilhørighet fra før og klarte å kombinere dette med studie/jobb. Dette begrunner påstandene til alle informantene om at den sosiale tilhørigheten er essensiell for å være motivert for fotballaktiviteten (Skaalvik & Skaalvik, 2014).

B1 er den av de 3 spillerne som har fortsatt å spille fotball som ligner mest på spillerne som har sluttet. B1 opplevde også en konflikt mellom studie og fotball samtidig som følelsen av kompetanse gikk ned. I lys av Focal modellen kan årsaken til at B1 ikke sluttet være at han ikke så det å starte på et nytt lag i nye omgivelser som en konflikt. B1 vil mest sannsynlig bli en del av miljøet etter hvert som tiden går, og vil dermed føle nærhet til spillere på laget (Ryan & Deci, 2017). I tillegg har spilleren tidligere flyttet fra sin hjemby for å spille på satsningslaget og har vært gjennom dette før. Hans vilje til å bli god i fotball viser seg å være sterkere enn problemet av det med å starte på en ny klubb med ukjente spillere (Coleman & Hendry, 1999).

Ut i fra dette vil det å få en redusert følelse av behovet for kompetanse samtidig som man skal studere eller jobbe utenbys, bli sett på som viktige faktorer for frafallet på satsningslaget. I tillegg har faktorer som skader, treningsmengde og endring i den sosiale tilhørigheten og autonomien vært andre faktorer som har påvirket frafallet gjennom å øke summen av konflikter innenfor en periode (Coleman & Hendry, 1999). Dette blir sett på som de sentrale funnene i studiet.

5.0 Oppsummering

Med bakgrunn i NFFs statistikkhefte for 2014 har det vært en konstant nedgang i aktivitetsutviklingen fra junior til senior (Waagaard, 2014). Ut i fra dette har studien sett på 6 utøvere, hvor alle har sluttet fra et satsningslag og falt fra fotballen helt eller startet som utøver i breddefotballen (fra 3.div og nedover). Studien har tatt for seg likheter og ulikheter mellom de som har sluttet på fotball og de som fortsatt spiller fotball.

I lys av Deci og Ryan ville det å få redusert følelsen av en av de tre psykologiske behovene autonomi, kompetanse og tilhørighet, være utslagsgivende for motivasjonen i aktiviteten (Ryan & Deci, 2017). I dette tilfellet ble følelsen av kompetanse det som ga mest utslag for frafallet på satsningslaget. Samtidig ble summen av konflikter innfor en periode en avgjørende årsak da det ble vanskelig for spillerne å løse konfliktene hver for seg (Coleman & Hendry, 1999). Disse teoriene i sammenheng har bidratt til å øke forståelsen av fenomenet frafall.

6.0 Litteraturliste

- Coleman, J. C., & Hendry, L. B. (1999). *The Nature of Adolescence*: Routledge.
- Deci, E., & Ryan, R. (2008). *Self-Determination Theory: A Macrotheory of Human Motivation, Development, and Health* (Vol. 49).
- Moksnes, U. K., Ringdal, R., Bjørnsen, H.N., Espnes, G.A.E. (2018). *Psykisk helse hos ungdom i videregående skole og skolehelsetjenestens rolle og funksjon*. Retrieved from <https://www.ntnu.edu/documents/1268773379/1270895582/Health+promotion+worth+while+WP+1+report.pdf/>.
- Ramm, N. A. (2014). Derfor sluttet "Norges største fotballtalent". *NRK*. Retrieved from <https://www.nrk.no/sport/fotball/stabaek-talentet-la-opp-som-20-aring-1.11625261>
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2017). *Self-determination theory: Basic psychological needs in motivation, development, and wellness*: Guilford Publications.
- Seippel, Ø. N. (2005). Orker ikke, gidder ikke, passer ikke? Om frafallet i norsk idrett.
- Skaalvik, E. M., & Skaalvik, S. (2014). *Skolen som læringsarena*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Tjora, A. (2017). *Kvalitative forskningsmetode i praksis* (3 ed.). Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.
- Waagaard, M. S. (2014). *Statistikkhefte*. Retrieved from <https://www.fotball.no/globalassets/nff-org/statistikkhefte/statistikkhefte-2014.pdf>.
- Waagaard, M. S. (2016). *NFFs handlingsplan*. (2016-2018). Retrieved from https://www.fotball.no/globalassets/nff-org/handlingsplan_2016-2019.pdf.
- Waagaard, M. S. (2017). *Årsrapport 2017*. Retrieved from <https://view.joomag.com/nff-nff-%C3%85rsrapport-2017/0449189001518785583?short>.

7.0 Vedlegg

7.1 Vedlegg 1 – Intervjuguide

1. Fortell kort om meg og bacheloroppgaven

- a. Hva undersøkelsen går ut på
- b. Hva som skjer med dataene
- c. Fortelle om at man når som helst kan trekke seg fra intervjuet

2. fortell kort om deg selv

- a. interesser
- b. hva man driver med nå

3. Beskriv hvordan det var å være fotballspiller på det satsningslaget, både positivt og negativt?

- a. Hva var viktig for deg som fotballspiller?
- b. utfordringer innenfor idretten?
  - i. Trener
  - ii. Medspillere
  - iii. Klubb
  - iv. Støtteapparat
  - v. Selvbilde
  - vi. Nok utfordringer teknisk/taktisk?
- c. utfordringer utenfor idretten?
  - i. Skole
  - ii. Jobb
  - iii. Foreldre
  - iv. Venner
  - v. Tid

4. Beskriv hvordan en vanlig uke kunne se ut da du var på satsningslaget, eksempelvis skole, fotball, fritid. Hva føler du rundt dette?

- a. Sliten?
- b. Mye trening og mye skole?
- c. Mange forventninger?
- d. Totalbelastning

5. Hvordan var miljøet i spillergruppen?

- a. Sosial tilhørighet
- b. Er miljø viktig for deg?
  - i. Forhold til trener
  - ii. Forhold til medspillere
  - iii. Forhold til støtteapparat
  - iv. Følelsen av å være en del av laget
  - v. Følte du at treneren så deg?
  - vi. Følte du at utøverne så deg?
  - vii. Følte du forståelse blant spillere og trenere?

6. Se for deg en vanlig uke på den tiden du spilte for satsningslaget, fikk du være med å bestemme en del av det som foregikk på trening og rundt laget?

- a. Selvbestemmelse
- b. Treninger
- c. Trener
- d. Kamp

7. Hvordan ser/så du på deg selv som fotballspiller?

- a. Målsettinger, høye eller lave
- b. Seriøs/useriøs
- c. Redd for å feile? Press?
- d. Hvor mye betydde det å være fotballspiller den tiden?

8. Du har sluttet på fotball/laget. Noen tanker om hvorfor det skjedde?

- a. Tid
- b. Interessekonflikt
- c. Studie/skole
- d. Endringer på laget?

9. Hva har gjort at du har fortsatt og spilt fotball (for de som fortsatt spiller fotball)?

- a. Venner
- b. Fotballglede
- c. Tilhørighet
- d. Mestring
- e. Foreldre
- f. Press
- g. Trener

10. Hvilke ambisjoner sportslig, sosialt, skolemessig eller i jobbsammenheng hadde du det året på satsningslaget?

- a. Venner, familie, trener, lærere noen mål for deg?
- b. Stor påkjenning?
- c. Totalbelastning?
- d. Mye å gjøre?

7.2 Vedlegg 2 – Informasjonsskriv

Deltakelse i prosjektet om frafall

Bakgrunn og formål

Jeg skal skrive bacheloroppgaven min innen Samfunns- og Idrettsvitenskap hos NTNU dette semesteret. I den forbindelse hadde jeg hatt lyst til å skrive om frafall i fotball innenfor et satsningslag. Dette synes jeg er spennende fordi jeg selv har opplevd frafallet og håper å finne nye funn gjennom min forskning.

Hva er målet med prosjektet? Målet med prosjektet er å finne funn angående frafall for et satsningslag og forhåpentligvis kan dette være med å bidra større forståelse rundt akkurat frafall.

Hva innebærer deltakelse i studien?

Datainnsamlingen vil skje i form av et dybdeintervju. I dette dybdeintervjuet vil samtalen dreie seg om frafall rundt et satsningslag i fotball hvor man skal prøve å se om det er noen likheter og ulikheter mellom frafall fra fotball og frafall fra det spesifikke satsningslaget. Under intervjuet vil vi komme innom tema som motivasjon, relasjon til trener, dine interesser, miljø rundt laget m.m. Det kan anslagsvis ta opp mot 60 minutter hvor du selv bestemmer når og hvor det føles riktig å gjennomføre intervjuet.

Viktigheten av deg i studiet

Som informant spiller du en viktig rolle for studiet. Mye av studiet bygger på selve intervjuene som blir foretatt. Frafall er et vanskelig og komplekst problem og gjennom disse intervjuene vil man forhåpentligvis få et bedre innblikk i frafallsproblematikken som kan bidra til å redusere frafall.

Hva skjer med informasjonen om deg?

All data som samles inn vil bli anonymisert og behandlet konfidensielt. Det vil derfor ikke være mulig å gjenkjenne enkeltspillere i undersøkelsen, verken for trenere eller utøvere i klubben.

Prosjektet gjennomføres i regi av Nils Petter Aspvik ved NTNU, Samfunns- og Idrettsvitenskap, og vil bli avsluttet 29. mai.

Frivillig deltakelse

Det er frivillig å delta i studien, og du kan når som helst trekke ditt samtykke uten å oppgi noen grunn. Dersom du trekker deg, vil all informasjon om deg bli anonymisert.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- NTNU Institutt for sosiologi og statsvitenskap, Nils Petter Aspvik, tlf 92 64 80 33, nils.petter.aspvik@ntnu.no
- NTNUs personvernombud: Thomas Helgesen, tlf 93 079 038, thomas.helgesen@ntnu.no

NSD – Norsk senter for forskningsdata AS, på epost (personvertjenester@nsd.no) eller telefon: 55 58 21 17.

Prosjektansvarlig (veileder)

Student

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet frafall hos et satsningslag, og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i dybdeintervju